

SIV HEYECANI MI, SIV HEZEYANI MI?

Yazan: Muharrem KILIÇ

SIV, Fransızca "**Simulation d'Incident en Vol**" kelimelerinin kısaltması olan bu terimi Türkçeye kabaca çevirecek olursak "Uçuştaki Olayların Simülasyonu" diyebiliriz. Bir yamaçparaşütü pilotunun uçuş hayatındaki en önemli dönüm noktalarından birisi olan SIV eğitiminin amacı uçuş hayatınızda başınıza gelebilecek talihsiz durumlarla nasıl başa çıkabileceğinizi emniyetli koşullarda tecrübe etmektir. Hemen her pilot ilk SIV sortisine çıkarken yaşadığı korkuyla karışık heyecanı ve ardından yaşadığı mutluluk ve rahatlama hissini yıllar sonra bile çok canlı olarak hatırlayabilir. Fakat yanlış şekilde organize edilmiş bir SIV eğitimi hem eğitim sırasında daha da beteri belki de eğitim sonrası uçuş kariyerinde de pilotu takip eden bir lanet haline gelebilir. Böyle hatalı bir eğitim yüzünden yaşanacak korku bir yana, ben burada yanlış bir SIV eğitiminin pilota vereceği sahte güvenlik hissinden bahsetmek istiyorum.

Gelişen teknoloji ile birlikte yaygınlaşan ve ucuzlayan aksiyon kameraları sayesinde günümüzde artık pek çok pilot uçuşu sırasında bir kamera ile kayıt halinde oluyor. Hele söz konusu uçuş SIV eğitimi için yapılıyorsa üzerinizde bir aksiyon kamera bulunması can yeleği bulunması kadar vazgeçilmez bir hal almış gibi. Elbette çekilen bu videolar daha sonra Facebook, Youtube ve Vimeo gibi ortamlarda paylaşılıyor, böylece pek çok pilot kendi SIV tecrübelerinin yanı sıra başka pilotların tecrübelerinden faydalanabiliyor, hatalarından dersler çıkarabiliyor.

1

Paylaşılan bu videoları üstünkörü olarak izleyip geçmek yerine biraz daha teknik bir gözle incelendiğinde ortada oldukça vahim bir durum olduğunu görüyoruz. Bu videolardan bazılarında bakıyoruz ki eğitim alan pilot planlanan SIV manevrasının gereği olarak kanadın bir yerlerini tutup çekiştiriyor ve gerçek hayatta başına gelebilecek kapanmalar vb. durumları canlandırmaya çalışıyor. Fakat iş kanadı düzeltmeye gelince gördüklerimizden bazıları gerçekten tam bir felaket. Yanlış/eksik/aşırı müdahaleler gerçekten endişe uyandıracak derecede fazla. Bazı durumlarda kanatlar, pilotun tüm hatalarına rağmen, gerçekten emniyetli oldukları için tekrar düz uçuşa geçebiliyorlar. Ve insana "Vay be, bu yeni nesil kanatlar gerçekten emniyetliymiş." dedirtiyorlar.

Elbette bir SIV manevrasında işler her zaman mükemmel bir şekilde yolunda gitmeyebilir, zaten amaç da budur; olası hataları tespit edip bunları düzeltmek. Ancak bazı durumlarda yaşanan bu yanlış tecrübeler sonucu bir durum değerlendirmesi, hatayı fark etme, tekrar ve doğru bir şekilde hareketi tekrarlama sürecinin işlemediğini görüyoruz. Bazı pilotların yaptıkları hatadan ve ucuz atlattıklarının durumdan ve aslında o manevranın gereği olan müdahaleyi yap(a)madıklarından haberleri dahi yok. Kendilerini o manevrayı tamamlanmış olarak sayıyorlar ve eğitim prosedürlerine bir tık daha atıp bir sonraki aşamaya doğru devam ediyorlar. Evet, baktığınızda kanat kapanıyor ve bir şekilde açılıyor. Ama şansına kendi kendine mi açılıyor yoksa pilotun gerektiği gibi doğru müdahalesi sonucu mu, hatta yapılan yanlış müdahalelere rağmen mi açılıyor? Bazı durumlarda ne yazık ki bunu sorgulayıp düzeltme yapmadan eğitimin devam ettiği görülüyor. Daha da vahimi bu görüntülerden bir kısmında manevra aşağıdaki bir eğitmenin telsiz ile kontrolünde yapılıyor ve yukarıda gerçekleşen vahim durumu eğitmen de fark etmiyor, manevrayı tamamlanmış sayıyor ve öğrencisine bir sonraki çalışma için talimat vererek eğitime devam ediyor.

Böyle bir süreç izleyerek SIV eğitimini tamamladığını zanneden ve aslında yap(a)mamış, daha beteri belki de yanlış refleksler edinmiş olan bu arkadaşlar uçtukları emniyet seviyesi yüksek bir kanadın yapılan tüm pilotaj

hatalarına rağmen açılmış olduğundan bihaber olarak sahte bir güvenlik duygusuna kapılıyorlar. Bu sahte emniyet hissi ile daha yüksek seviyede bir kanada geçiyor, kendilerini SIV tecrübesi gerektiren aktif, termikli hava koşullarında uçmaya yetkin görüp, uçuş hayatlarına bu şekilde devam ediyorlar. Oysa günün birinde termik ya da türbülanslı koşullarda gerçekten bir acil durum yaşayıp, eğitimde yaptıkları yanlış/eksik/aşırı müdahaleyi tekrarladıklarında kanat deniz üzerinde, sakin koşullarda davrandığı gibi bağışlayıcı davranmıyor ve pilot kendini tam bir belanın içinde bulabiliyor.

Elbette internette rastladığımız her bir hatalı videoyu burada tek tek analiz etmek mümkün değil. Ancak bazıları var ki "Epic Fail" kategorisine girmeyi hak ediyorlar, yani dillere destan olabilecek hatalar. Bırakın SIV eğitimini, daha başlangıç eğitimindeyken bile "kesinlikle yapılmamalı" diye vurgulanan hataların yapıldığını görüyorsunuz. Mesela bir pilot stol çalışırken, frenleri olabilecek en kötü yerde, yani kanadın tam geriye yıkıldığı anda bırakıyor ve kanat öyle muazzam bir şekilde öne atılıyor ki, EN A seviyesinde olmasına rağmen tümüyle önden kapanıyor. Üstelik tecrübeyi pekiştirmek adına, bu manevra defalarca aynı korkunç hata tekrar edilerek yapılıyor. Videonun devamında pilotun sıradaki manevra ile uçuşuna devam etmesinden ve yüzündeki memnuniyetten anlaşılıyor ki yaptığı stol çalışmasından gayet memnun ve kendisini bu işi halletmiş sayıyor. Eğitim aşamalarında bir adım daha yapıldı olarak işaretleniyor. Bir iki sene sonra bu pilot ileri düzey EN B yada EN C bir kanatla stol çekmeye kalkar ve doğru bildiği bu refleksi aynen tekrarlarsa olabilecekleri düşünmek bile insanın kanını dondurmaya yetiyor.

Bir SIV manevrası çıkışında yeni bir acil durum yaşıyorsanız, örneğin stol çıkışı önden kapanma yada asimetrik kapanma yaşıyorsanız manevrayı hatalı yapıyorsunuz demektir. Bu manevrayı çıkışta ekstra bir durum yaşamadan bu gerçekleştirene, "kitap gibi çıkana" kadar kendinizi manevrayı tamamlamış saymamalı, nerede hata yaptığınızı analiz edip düzgün şekilde gerçekleştirene kadar tekrar etmelisiniz.

Şimdi eğitiminizin ardından belli bir süre geçirmiş, SIV sortilerinin heyecanı ve sarhoşluğunu geride bırakmış olarak, eş dostun internetteki videolarınıza yağdırdığı beğenileri, "Vayyy be, kardeşime bak, yakışırırır....", "Abi çılgınsınız beni de uçurun..." tarzı yorumlarını tümüyle gözardı edin ve SIV videonuzu tekrar izleyerek açık yüreklilikle şunlara cevap vermeye çalışın;

- Kanadın açılmasını sağlayan sizin doğru ve yerinde müdahaleniz miydi? Yoksa kanat şansına kendisi mi açıldı?
- Yaptığınız çalışmalar sonunda her şey olması gerektiği gibi miydi? Yoksa "biraz dağıldık falan ama toparladık işte" mi diyorsunuz?
- Eğitim sonunda gerçekten kanadınızla daha uyumlu bir hale geldiniz mi, onu her durumda, mesela kendinizi aşırı sert termik koşullar içinde bulduğunuzda, kontrol altında tutabileceğinizden emin misiniz?
- Manevralar sırasında olan herşey gerçekten tam kontrolünüz altında mıydı, yoksa "nasıl oldu da böyle oldu" diye hala içinden çıkamadığınız noktalar var mı?
- "İşler bir şekilde kontrolden çıktı ama kanat açılıyor işte" modundaydınız ve çevrenizdekileri daha da beteri kendinizi SIV eğitiminde yeterli olduğunuz sanısına inandırmışsanız, zaman zaman bu gerçeği unutup gerçekten SIV yeterliliği gerektiren aktif koşullarda uçuş eğilimi gösterecek misiniz?
- Kanadınız gerçekten SIV yeterliliği gerektiren aktif koşullarda kapandığında deniz üzerinde olduğu kadar affedici olmayabileceğinin farkında mısınız?

UÇARI SPORTİF HAVACILIK BİLGİ BANKASI

SIV eğitiminiz güvenli bir uçuş kariyeri için temel taşlardan birisi olabileceği gibi sizi bir felakete götürecek olan yolun ilk taşı da olabilir. Bunlardan hangisinin olacağını yukarıdaki sorulara ne kadar dürüst yanıt verebileceğiniz belirleyecektir.

Emniyetli uçuşlar...

